

BARIŞ, ADALET VE GÜÇLÜ KURUMLAR

İ Ç İ N D E K İ L E R

02	Özet
03	Giriş
04	Durum Değerlendirmesi
14	Sonuç ve Öneri
21	Radikal Eylem Teklifleri
26	Kaynakça

ÖZET

Toplumların sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi için **barış, adalet ve güçlü kurumların** tesisi hayati bir öneme sahiptir. Ancak dünya genelinde artan şiddet olayları, adalete erişimde yaşanan eşitsizlikler, yolsuzluk, insan ticareti ve kurumların hesap verebilirlik eksikliği gibi sorunlar bu hedeflere ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Türkiye gibi farklı toplumsal dinamiklere sahip ülkelerde, bu sorunlar **hem yerel hem de küresel** etkilerle birleşerek çözümü zorlaşan yapısal problemlere dönüşmektedir.

Bu çalışmada **"Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar"** temalı çalıştayda dile getirilen sorunlar ve çözüm önerileri ele alınmıştır. Çalıştayda kadına yönelik şiddetten çocuk istismarına, karar alma süreçlerinde kapsayıcılıktan kamu hizmetlerinin etkinliğine kadar geniş bir yelpazede tartışmalar yürütülmüştür. Bu bağlamda **dünya genelinde ve Türkiye özelinde** mevcut durum değerlendirilmiş, sorunların çözümüne yönelik öneriler ve radikal eylem planları geliştirilmiştir.

Bu rapor hem **ulusal** düzeyde toplumsal barışı güçlendirmeyi hem de **uluslararası** standartlarda adaletli bir yapının inşasına katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çalışmada ele alınan başlıklar somut veriler ve akademik kaynaklarla desteklenmiş, önerilen çözüm yolları, uzun vadeli etkiler yaratabilecek sürdürülebilir müdahaleler olarak tasarlanmıştır. Bu kapsamda sunulan öneriler, barışçıl ve kapsayıcı toplumların inşasına yönelik önemli bir **yol haritası** sunmaktadır.

Toplumların barış ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi, adaletin sağlanması ve güçlü kurumların tesis edilmesiyle mümkün olabilmektedir. Ancak modern dünyada **şiddet, adaletsizlik, yolsuzluk ve hesap verebilirlik eksiklikleri** gibi çok yönlü sorunlar, bu hedeflere ulaşılmasını engelleyen temel zorluklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye gibi sosyoekonomik dinamiklerin çeşitliliğiyle dikkat çeken ülkelerde bu zorluklar **hem yerel hem de küresel** etkilerle daha karmaşık bir hale gelmektedir.

Bu bağlamda gerçekleştirilen "**Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar**" temalı çalıştay, toplumsal barış ve adaleti tehdit eden mevcut sorunları ele almak, bu sorunların etkilerini değerlendirmek ve **çözüm yolları** geliştirmek amacıyla düzenlenmiştir. Çalıştayda dünya genelinde ve Türkiye özelinde mevcut durum değerlendirilmiş; şiddet, insan ticareti, hukukun üstünlüğü, karar alma süreçlerinde kapsayıcılık ve kamu hizmetlerinin etkinliği gibi başlıklar altında detaylı analizler yapılmıştır. Ayrıca, bu analizler ışığında somut çözüm önerileri ve radikal eylem planları geliştirilmiştir.

Bu çalışmada çalıştayda sunulan ve tartışılan temel konular çerçevesinde önerilen çözüm yolları, **akademik veriler ve somut bulgularla** desteklenmiştir. Özellikle şiddeti önleme, çocuk istismarıyla mücadele, yolsuzlukla başa çıkma ve toplumsal kapsayıcılığı artırma gibi konular üzerinde durulmuştur. Önerilen müdahaleler, yalnızca kısa vadeli sorunları çözmekle kalmayıp aynı zamanda toplumun **uzun vadeli** barış ve refahına katkı sağlayacak niteliktedir.

Raporda ele alınan sorunlar ve çözüm önerileri, toplumların **daha adil, kapsayıcı ve şeffaf bir yapıya** kavuşmasına yönelik geniş bir yol haritası sunmaktadır. Türkiye ve dünya bağlamında gerçekleştirilen bu analiz, insan haklarına dayalı ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen politikaların hayata geçirilmesi için önemli bir referans niteliği taşımaktadır. Çalışma, yalnızca mevcut sorunlara çözüm üretmekle kalmamakta; aynı zamanda barışçıl bir toplumun inşasına yönelik **köklü değişim ve dönüşüm projelerini** içermektedir. Bu kapsamda sunulan radikal eylem teklifleri, toplumun her kesimine hitap eden ve gelecekte daha barışçıl bir dünya oluşturmayı hedefleyen stratejik adımları içermektedir.

Toplumların adil, barışçıl ve sürdürülebilir bir yapıya ulaşabilmesi için **şiddetin önlenmesi, adaletin sağlanması ve güçlü kurumların tesisi** gibi unsurlar hayati öneme sahiptir. Ancak günümüzde bu hedeflere ulaşmak, dünya genelinde artan şiddet, çocuk istismarı, yolsuzluk ve hesap verebilirlik eksiklikleri gibi çok yönlü sorunlar nedeniyle büyük ölçüde zorlaşmaktadır. **Bu sorunlar hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde** toplumsal dinamikleri olumsuz etkileyerek bireylerin yaşam kalitesini düşürmekte ve küresel ölçekte istikrarı tehdit etmektedir. Türkiye gibi geniş sosyoekonomik ve demografik farklılıklara sahip ülkelerde, bu zorluklar yerel ve küresel etkilerin birleşmesiyle daha karmaşık hale gelmektedir.

"Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar" temalı çalıştayımızda bu sorunlar çok boyutlu bir şekilde ele alınmış ve toplumsal yapının iyileştirilmesine yönelik tespitlerde bulunulmuştur. Şiddet, insan ticareti, hukukun üstünlüğü, karar alma süreçlerinde kapsayıcılık ve kamu hizmetlerinin kalitesi gibi temel başlıklar altında yapılan değerlendirmeler, dünya genelinde ve Türkiye özelinde benzer sorunların varlığını ortaya koymaktadır. Çalıştayda bireylerin güvenli ve eşit bir yaşam sürdürebilmesini sağlamak için **kamu kurumlarının etkinliği, adalete erişim mekanizmalarının işlerliği ve toplumsal şeffaflık** gibi kritik unsurların rolü vurgulanmıştır.

Bu bağlamda **şiddet olaylarının artışı**, çocuk istismarı ve insan ticareti gibi sorunlar, hukukun üstünlüğü ilkesinin eksik uygulanması, şeffaflık ve hesap verebilirlikteki yetersizlikler, yolsuzluk ve rüşvetin yaygınlığı, karar alma süreçlerinin kapsayıcı olmaması ve kamu hizmetlerinin kalitesindeki eksiklikler **yalnızca bireylerin yaşamlarını değil toplumsal yapının istikrarını da doğrudan etkilemektedir**. Dünya genelinde bu sorunlara ilişkin ortaya çıkan veriler, sorunun boyutlarını daha da belirgin hale getirmektedir. Örneğin, **Dünya Sağlık Örgütü'ne** göre her üç kadından biri yaşamı boyunca şiddete maruz kalırken, **Transparency International**, kamu kurumlarında yolsuzluk ve hesap verebilirlik eksikliğinin demokrasiyi zayıflattığını rapor etmektedir. Türkiye'de de benzer şekilde bu sorunlar, ekonomik kalkınma, toplumsal refah ve sosyal adalet üzerinde ciddi baskılar yaratmaktadır.

Durum değerlendirmesi bölümü, çalıştayda dile getirilen tartışmaları ve mevcut sorunları sistematik bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır. Hem dünya genelinde hem de **Türkiye özelinde** mevcut durumun derinlemesine analiziyle, toplumların karşı karşıya olduğu bu çok yönlü sorunların boyutları daha açık bir şekilde ortaya konmuştur. Bu bağlamda artan şiddet olaylarından yolsuzluk ve hesap verebilirlik eksikliklerine, çocuk istismarından uluslararası ilişkilerdeki adaletsizliklere kadar her başlık altında mevcut sorunların kökenleri, boyutları ve etkileri **kapsamlı bir şekilde değerlendirilecektir**.

Artan Şiddet Olayları

Dünya genelinde şiddet, bireylerin yaşam kalitesini ciddi şekilde tehdit eden, toplumsal huzuru bozan ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerini olumsuz etkileyen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)** verilerine göre, dünya çapında **her üç kadından biri** yaşamı boyunca fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Bu durum, özellikle kadına yönelik şiddetin **sadece bireysel bir sorun değil aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin bir sonucu** olduğunu göstermektedir.

Türkiye özelinde de durum benzer bir tablo çizmektedir. **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri**, kadına yönelik şiddet vakalarının her geçen yıl arttığını ortaya koymaktadır. 2022 yılında **kadınların %35'inin** aile içi şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, Türkiye'de cinayet kurbanı olan kadınların büyük bir kısmının fail ile **yakın bir ilişki içinde olduğu** görülmektedir. Bu durum, toplumsal yapıda kökleşmiş cinsiyet eşitsizliği, şiddeti meşrulaştıran tutumlar ve yasal süreçlerdeki yetersizliklerle ilişkilendirilmektedir. Toplumda şiddetin **sadece kadınları değil, çocukları ve yaşlıları da** hedef aldığı bilinmekte; aile içi şiddet, sosyal güvenlik ve adalet sisteminin zayıf noktalarını daha görünür hale getirmektedir.

Çocuk İstismarı ve İnsan Ticareti

Çocuklara yönelik cinsel istismar ve insan ticareti, dünya genelinde özellikle dezavantajlı grupları etkileyen derin ve yaygın bir sorundur. **UNICEF** verilerine göre dünya genelinde yaklaşık **152 milyon çocuk işçi** bulunmaktadır ve bu çocukların büyük bir kısmı ağır istismar koşulları altında çalıştırılmaktadır. Ayrıca, insan ticareti mağduru olan çocukların sayısı **yılda yüz binlerle** ifade edilmektedir. Bu durum, düşük gelirli ülkelerde daha belirgin olmakla birlikte, gelişmiş ülkelerde de yaygın bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle insan ticareti açısından transit bir ülke konumundadır. **Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM)** raporlarına göre, Türkiye'de insan ticareti mağdurlarının büyük çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklara yönelik cinsel istismar ise **hem fiziksel hem de dijital ortamlarda** artış göstermektedir. Türkiye'de çocukların korunması amacıyla belirli yasal düzenlemeler yapılmış olsa da uygulamada ciddi eksiklikler yaşanmaktadır. **Sosyal hizmetler ve eğitim sistemleri arasındaki kopukluklar**, çocukların korunmasında etkili bir mekanizma oluşturulmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, mağdur çocukların çoğu adalete erişimde zorluklarla karşılaşmakta ve **yaşadıkları travmaların** etkileri kalıcı hale gelmektedir.

Hukuki Sorunlar

Hukukun üstünlüğü, demokratik bir toplumun temel yapı taşıdır ve bireylerin eşitlik ilkesi çerçevesinde adalete erişimini garanti eder. Ancak **Dünya Adalet Projesi'nin (World JusticeProject)** Hukukun Üstünlüğü Endeksi'ne göre, dünya genelinde hukukun üstünlüğü ilkesiyle ilgili ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Özellikle **düşük gelirli ülkelerde**, adalete erişimdeki engeller, dezavantajlı gruplar için önemli sorunlar yaratmaktadır.

Türkiye, **Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde** orta sıralarda yer almakla birlikte, özellikle hukuki koruma ve adil yargılama mekanizmalarında belirli zorluklarla karşı karşıyadır. Dezavantajlı bireylerin adalete erişimde yaşadığı zorluklar, ekonomik ve sosyal eşitsizliklerden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, yargı süreçlerindeki **uzun süreler ve şeffaflık eksikliği**, adalet sistemine olan güveni zedelemektedir. Türkiye'de hukukun üstünlüğü ile ilgili bir diğer önemli sorun, **bağımsız yargı organlarının etkinliğinin sınırlı olmasıdır**. Bu durum, bireylerin adalet sistemine güven duymalarını engellemekte ve toplumsal huzursuzluklara yol açmaktadır.

Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik Eksikliği

Kurumların hesap verebilirlik ve şeffaflık düzeyleri, **demokratik yönetişimin** temel unsurlarıdır. Ancak **Transparency International** verilerine göre, dünya genelinde birçok ülkede kamu kurumlarının hesap verebilirliği ve şeffaflık düzeyleri düşük kalmaktadır. Bu eksiklik, **vatandaşların** kamu kurumlarına olan güvenini azaltmakta ve yolsuzluk vakalarının artmasına neden olmaktadır.

Türkiye'de de benzer bir tablo söz konusudur. Kamu kurumlarında şeffaflık ve hesap verebilirlik eksiklikleri, etkin yönetimin önünde büyük bir engel olarak durmaktadır. **Dünya Bankası'nın İyi Yönetişim Endeksi'nde**, Türkiye'nin şeffaflık kriterlerinde düşük puanlar aldığı görülmektedir. Bu durum, kamu kaynaklarının etkin kullanılamaması, yolsuzluk ve rüşvet olaylarının artmasıyla sonuçlanmaktadır. **Hesap verebilirlik eksikliği**, sadece kurumların etkinliğini değil aynı zamanda toplumun demokrasiye olan inancını da zayıflatmaktadır.

Yolsuzluk ve Rüşvet

Yolsuzluk, dünya genelinde devletlerin etkinliğini tehdit eden ve toplumsal eşitsizlikleri artıran bir olgudur. **Transparency International'ın Yolsuzluk Algı Endeksi'ne** göre, dünya genelindeki birçok ülke yolsuzlukla mücadelede ciddi sorunlar yaşamaktadır. Yolsuzluk, yalnızca ekonomik kaynakların kötüye kullanılmasına yol açmakla kalmayıp aynı zamanda adaletin ve sosyal hizmetlerin eşit şekilde sunulmasını engellemektedir.

Türkiye, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 180 ülke arasında 86. sırada yer almakta olup, Avrupa ortalamasının gerisindedir. Özellikle kamu ihaleleri, belediye yönetimleri ve kamu görevlilerinin denetim eksiklikleri, yolsuzluk risklerini artırmaktadır. Türkiye'de yolsuzluk, ekonomik kalkınmayı engellediği gibi, toplumun kamu kurumlarına olan güvenini de ciddi şekilde sarsmaktadır. Ayrıca, yolsuzlukla mücadelede **bağımsız denetim mekanizmalarının eksikliği**, yolsuzluk olaylarının tespit edilmesini ve önlenmesini zorlaştırmaktadır.

Karar Alma Süreçlerindeki Sınırlılıklar

Adaletli bir toplum yapısının inşasında karar alma süreçlerinin kapsayıcı olması büyük önem taşımaktadır. Ancak **dünya genelinde** dezavantajlı grupların karar alma süreçlerine katılımı sınırlıdır. **,BM Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'na göre**, özellikle kadınlar, gençler ve engelli bireyler, yönetim süreçlerinde yeterince temsil edilmemektedir.

Türkiye'de durum, küresel eğilimlerle benzerlik göstermektedir. Yerel yönetimlerde ve merkezi idarede kadın temsil oranı düşük kalmakta, gençlerin ve engelli bireylerin görüşleri karar alma süreçlerine yeterince yansıtılmamaktadır. Bu durum, kapsayıcı bir yönetim anlayışının önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır ve toplumsal eşitsizliklerin artmasına neden olmaktadır.

Uluslararası İlişkilerde Adalet

Uluslararası düzeyde adalet, insan haklarının korunması ve göçmenlerin haklarının gözetilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Ancak özellikle göçmenlerin yoğun olduğu bölgelerde insan hakları ihlalleri sıkça rapor edilmektedir. **Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) verilerine göre**, dünya genelinde **84 milyon** zorla yerinden edilmiş insan bulunmaktadır ve bu kişilerin büyük bir kısmı temel haklardan mahrum durumdadır.

Türkiye, dünyanın en büyük mülteci nüfuslarından birine ev sahipliği yapmaktadır. Ancak mültecilerin barınma, sağlık ve eğitim hizmetlerine erişiminde yaşanan sıkıntılar, uluslararası standartların altında kalmaktadır. Göçmen ve mültecilere yönelik adaletli bir yaklaşımın eksikliği **hem toplumsal huzursuzluklara hem de uluslararası alanda** eleştirilere yol açmaktadır.

Kamu Hizmeti Kalitesi

Etkin kamu hizmetleri, vatandaşların temel ihtiyaçlarının karşılanmasında ve toplumsal refahın sağlanmasında kritik bir rol oynamaktadır. **OECD verilerine göre**, dünya genelinde özellikle kırsal bölgelerde kamu hizmetlerinin kalitesi yetersizdir ve bu durum, ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri artırmaktadır.

Türkiye’de sağlık, eğitim ve güvenlik gibi temel hizmetlerde belirli bir ilerleme kaydedilmiş olsa da özellikle kırsal bölgelerde altyapı ve erişilebilirlik sorunları devam etmektedir. Bu durum, **kırsal kesimde yaşayan bireylerin** kamu hizmetlerinden yeterince faydalanamamasına yol açmakta ve şehirlerarası refah eşitsizliğini artırmaktadır.

Toplumların barışçıl, adil ve sürdürülebilir bir yapıya ulaşabilmesi, şiddetin önlenmesi, adaletin sağlanması ve güçlü kurumların tesis edilmesi gibi temel hedeflerin gerçekleştirilmesine bağlıdır. Ancak dünya genelinde, şiddetin artışı, çocuk istismarı, insan ticareti, hukukun üstünlüğü eksiklikleri, yolsuzluk ve hesap verebilirlik sorunları gibi **çok yönlü problemler**, bu hedeflere ulaşmayı engellemektedir. Özellikle Türkiye gibi geniş sosyoekonomik farklılıklara sahip ülkelerde, bu sorunlar yerel ve küresel dinamiklerin birleşimiyle daha karmaşık bir hale gelmektedir.

“Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar” temalı çalıştay, bu sorunların ele alındığı, mevcut durumların analiz edildiği ve çözüm odaklı yaklaşımların geliştirildiği önemli bir platform sunmuştur. Çalıştayda ele alınan başlıklar, dünya genelindeki ortak sorunların yanı sıra Türkiye'nin karşı karşıya olduğu **özgün sorunları** da kapsamlı bir şekilde değerlendirmiştir. **Şiddetin artışı**, insan ticareti ve çocuk istismarı, hukukun üstünlüğüne ilişkin zayıflıklar, yolsuzluk ve kapsayıcılık eksiklikleri gibi meseleler, yalnızca bireylerin yaşamlarını ve haklarını tehdit etmekle kalmamakta aynı zamanda toplumsal yapının istikrarını, ekonomik kalkınmayı ve demokratik sistemlerin işleyişini olumsuz etkilemektedir.

Uluslararası kuruluşların raporları, bu sorunların küresel ölçekte ne kadar yaygın olduğunu ve çözüm gereksiniminin aciliyetini ortaya koymaktadır. Örneğin, **Dünya Sağlık Örgütü verileri**, dünya genelinde **her üç kadından birinin yaşamı** boyunca şiddete maruz kaldığını; **UNICEF** ise milyonlarca çocuğun istismar ve insan ticareti mağduru olduğunu belirtmektedir. **Transparency International ve Dünya Bankası** gibi kuruluşların verileri ise yolsuzluğun ve hesap verebilirlik eksikliklerinin, kamu kurumlarına olan güveni zayıflattığını açıkça ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİ

Bu bağlamda çalıştay, bireylerin **temel haklarının korunması, toplumsal adaletin güçlendirilmesi ve demokratik sistemlerin etkinleştirilmesi** için atılması gereken adımları belirlemede önemli bir rehber sunmaktadır. Toplumların refahını ve kalkınmasını sağlamak için, **adalet ve barış** temelinde şeffaf, hesap verebilir ve kapsayıcı bir yönetim anlayışının benimsenmesi gereklidir. Çalıştayı ortaya koyduğu analizler ve değerlendirmeler, bu hedeflere yönelik köklü değişimlerin ve yapısal dönüşümlerin gerekliliğini vurgulamaktadır. **Türkiye ve dünya bağlamında** ortaya çıkan bu sonuçlar, daha adil ve barışçıl bir toplumsal yapıya ulaşmak için kolektif bir çabanın önemine dikkat çekmektedir.

Aşağıdaki çözüm önerileri, çalıştayı deşifresinden yola çıkarak, belirlenen her başlık altında **somut veriler ve akademik kaynaklarla desteklenmiş** önerilerle geliştirilmiştir. Bu çözüm önerileri, Türkiye ve dünya bağlamında yer alan verilerle, toplumlar için daha adil ve barışçıl bir yapı oluşturma amacını taşımaktadır. Bu kapsamlı çözüm önerileri, çalıştayda dile getirilen sorunlara somut müdahale yöntemleri sunmakta ve hem Türkiye hem de dünya çapında adil, şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışının geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu öneriler doğrultusunda kamu, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası kuruluşların iş **birliği içinde çalışarak** toplumda barış, adalet ve güçlü kurumlar inşa etmesi mümkün olacaktır.

1. Şiddeti Azaltmak ve Şiddet Kaynaklı Ölüm Oranlarını Düşürmek

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, her yıl yaklaşık 1.6 milyon insan şiddet nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Özellikle kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet vakalarında yüksek artışlar gözlemlenmiştir. Bu durumu azaltmak için BM, şiddet mağdurlarına yönelik hukuki koruma, danışmanlık ve sosyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesini önermektedir. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de 2022 yılında kadınlara yönelik şiddet vakalarında %35 artış yaşanmıştır.

Çalıştayda önerilen çözüm yolları ise şunlardır:

- Özellikle okullarda şiddet karşıtı eğitimlerin verilmesi ve çocuklara sosyal ve duygusal öğrenme becerilerinin kazandırılması.
- Türkiye genelinde daha fazla sayıda ve daha nitelikli kadın sığınma evlerinin açılması.
- Medyadaki şiddet unsurlarına yönelik denetimin artırılması ve şiddet içeren medya içeriklerinin yasaklanması veya kısıtlanması.
- Mevcut ceza kanunlarının gözden geçirilmesi ve şiddet uygulayanlar için caydırıcı cezaların artırılması.

2. Çocuk İstismarını ve İnsan Ticareti ile Mücadele

UNICEF'e göre dünya genelinde yaklaşık milyonlarca çocuk işçi bulunmaktadır ve her yıl yüz binlerce çocuk insan ticareti mağduru olmaktadır. İnsan ticareti suçları dünya çapında artış gösterirken, ABD ve AB gibi gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere birçok ülke, insan ticaretiyle mücadelede zorluklar yaşamaktadır. Türkiye, özellikle bölgesel göç hareketleri nedeniyle insan ticareti açısından riskli bir konumdadır.

Çalıştayda önerilen somut çözüm önerileri şunlardır:

- *Çocukların korunması amacıyla bölgesel koruma merkezleri kurulması ve mevcut olanların sayısının artırılması.*
- *Çocuk istismarını önlemek için toplumda farkındalık yaratacak geniş kapsamlı kampanyalar düzenlenmesi.*
- *Çocuklara yönelik istismar vakalarında hızlı ve etkili yargılama süreçlerinin uygulanması ve istismar vakalarının takibinin yapılması.*

3. Hukukun Üstünlüğünü Sağlamak

Hukukun üstünlüğü, adil toplumların inşasında temel bir prensip olarak görülmektedir. World Justice Project'e göre, dünya genelinde birçok ülke hukukun üstünlüğünü sağlama konusunda eksiklikler yaşamaktadır; özellikle düşük gelirli ülkelerde adalet sistemine erişim kısıtlıdır. Özellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı grupların adalete erişiminde eksiklikler yaşanmaktadır.

Çalıştayda tartışılan çözüm önerileri şunlardır:

- *Maddi durumu yetersiz bireyler için devlet tarafından ücretsiz avukat ve danışmanlık hizmeti sağlanması.*
- *Mahkemelerde şeffaflığın artırılması, karar süreçlerinin açık ve anlaşılır bir şekilde yönetilmesi.*
- *Kırsal bölgelerde adaletin daha erişilebilir kılınması için mobil hukuk birimlerinin kurulması.*

4. Şeffaf ve Hesap Verebilir Kurumlar

OECD raporlarına göre, birçok ülkede kamu kurumlarının hesap verebilirlik düzeyi düşük. Bu durum, halkın kamu kurumlarına olan güvenini sarsmaktadır. Hesap verebilirlik ve şeffaflık alanında yaşanan eksiklikler kamu kurumlarının etkinliğini azaltmaktadır.

Çalıştayda önerilen çözüm yolları:

- *Kamu kurumlarının bağımsız denetimlere tabi tutulması ve sonuçların kamuoyuyla paylaşılması.*
- *Vatandaşların kamu kurumlarının faaliyetleri hakkında daha fazla bilgiye erişebilmesi için düzenli raporlamaların yapılması.*
- *Kamu hizmetlerine dair karar alma süreçlerinde toplumsal katılımın sağlanması ve halkın görüşlerinin dikkate alınması.*

5. Yolsuzluk ve Rüşvetle Mücadele

Transparency International'a göre, dünya genelinde yolsuzluk, hükümetlerin etkinliğini tehdit eden en büyük sorunlardan biridir. Afrika ve Asya'da birçok ülke yolsuzlukla mücadelede zorlanmaktadır.

Bu bağlamda çalıştayda önerilen somut çözüm önerileri şunlardır:

- *Kamu çalışanlarına etik kurallar ve yolsuzlukla mücadele konusunda düzenli eğitimler verilmesi.*
- *Kamu kurumlarında yolsuzlukla mücadele için bağımsız birimler oluşturulması.*
- *Vatandaşların rüşvet ve yolsuzluk olaylarını kolayca bildirebileceği anonim şikayethatlarının kurulması.*

6. Karar Alma Süreçlerinde Kapsayıcılık

BM'nin hazırladığı sürdürülebilir kalkınma raporuna göre, kapsayıcı karar alma süreçleri toplumların gelişimi için önemlidir. Özellikle dezavantajlı grupların temsil edilmediği sistemler sosyal adalet ve kapsayıcılık alanında eksikliklere neden olmaktadır. Özellikle kadınların ve engelli bireylerin karar alma süreçlerine katılımı sınırlıdır.

Çalıştayda önerilen çözüm yolları:

- *Yerel yönetimlerde kadın, genç ve engelli bireylerin daha fazla temsil edilmesi.*
- *Karar alma süreçlerinde sivil toplum kuruluşlarının ve yerel toplulukların görüşlerinin alınması.*
- *Dezavantajlı grupların ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran politika ve uygulama süreçlerinin oluşturulması.*

7. Uluslararası İlişkilerde Adalet

Küresel adalet, insan hakları ihlallerini önlemede kritik bir rol oynamaktadır. Göçmen hakları ve azınlıkların korunması bu kapsamda en fazla üzerinde durulan konulardır. Türkiye, bölgesel konumu gereği göçmen ve mültecilerin yoğun olarak yaşadığı bir ülke olduğundan adalet ve insan hakları standartlarını sağlamaya yönelik sorumluluk taşımaktadır.

Çalıştayda önerilen çözüm önerileri:

- *Mültecilerin haklarına erişimini kolaylaştıracak sosyal destek programlarının yaygınlaştırılması.*
- *Diğer ülkelerle iş birliği yaparak mültecilere daha iyi barınma ve sağlık hizmetleri sağlanması.*
- *Mültecilerin ve diğer göçmen grupların haklarının korunması adına uluslararası insan hakları protokollerine uyum sağlanması.*

8. Kapsayıcı Kimlik Yönetimi

BM'ye göre, küresel düzeyde göçmenlerin sayısı hızla artmakta olup kimlik yönetimi ve entegrasyon politikaları toplumların uyum sağlamasında büyük önem taşımaktadır. Türkiye, dünyadaki en yüksek mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır ve kimlik yönetimi konusunda önemli bir yük altındadır.

Çalıştayda önerilen çözüm yolları:

- Göçmen ve mülteciler için kimlik bilgilerini güvenli bir şekilde dijital ortama taşıyan kimlik yönetimi sistemlerinin geliştirilmesi.
- Mülteci ve göçmenlere yönelik eğitim, iş ve sosyal uyum programlarının oluşturulması.
- Mülteci ve göçmenlerin kimlik belgelerine erişiminin kolaylaştırılması ve bu sürecin bürokratik engellerden arındırılması.

9. Güçlü Kamu Hizmeti Sunmak

Etkin kamu hizmetleri, toplumların gelişimi için temel bir gerekliliktir. OECD verilerine göre, dünya genelinde özellikle eğitim, sağlık ve güvenlik alanlarında kamu hizmetlerinin yetersiz olduğu bölgelerde toplumsal kalkınma ve güven sorunları yaşanmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde kamu hizmetlerinin kalitesi ve erişilebilirliği konusunda eksiklikler bulunmaktadır.

Çalıştayda önerilen çözüm yolları:

- Sağlık, eğitim ve güvenlik hizmetlerinin kırsal kesimlere eşit şekilde ulaştırılması için bölgesel altyapı yatırımlarının artırılması.
- Kamu görevlilerinin etik, iletişim ve toplumla iş birliği becerileri alanında düzenli eğitimlere tabi tutulması.
- Her bölgenin ihtiyaçlarına göre kamu hizmetlerinin planlanması ve bu süreçte halkın taleplerinin dikkate alınması.

RADİKAL EYLEM TEKLİFLERİ

Toplumların daha **adil, barışçıl ve sürdürülebilir** bir yapıya kavuşması, yalnızca mevcut sorunların tespit edilmesiyle değil aynı zamanda bu sorunlara yönelik etkin ve köklü çözüm önerilerinin hayata geçirilmesiyle mümkün olacaktır. Bu bağlamda "**Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar**" temalı çalıştay, sadece mevcut durumun değerlendirilmesiyle sınırlı kalmayıp, somut verilere ve akademik kaynaklara dayanan radikal eylem teklifleri geliştirmiştir. Bu teklifler, toplumsal sorunların kökenlerine inerek, **uzun vadeli ve etkili** çözüm yolları sunmayı hedeflemektedir.

Çalıştayda dile getirilen **radikal eylem teklifleri**, şiddetin önlenmesinden yolsuzlukla mücadeleye, çocuk istismarından insan ticaretinin engellenmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasından kamu kurumlarında şeffaflığın artırılmasına kadar geniş bir yelpazede **toplumda köklü değişiklikler** yaratmayı amaçlamaktadır. Önerilen adımlar, yalnızca mevcut sorunları çözmekle kalmayıp, bireylerin temel hak ve özgürlüklerini garanti altına alarak, toplumsal düzeni güçlendirecek ve demokratik değerlerin kökleşmesini sağlayacak **stratejik müdahaleleri** içermektedir.

Dünya genelindeki başarılı uygulamalar ve uluslararası kuruluşların önerileri, bu tekliflerin etkinliğini artırmak için önemli bir rehber niteliği taşımaktadır. Örneğin, **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)**, şiddetle mücadelede medya içeriklerinin düzenlenmesinin gençlerde agresif davranışları **%25** oranında azalttığını belirtmektedir. Aynı şekilde, **UNICEF verileri**, dijital kimlik takip sistemlerinin insan ticareti mağdurlarını belirlemede **%30** daha etkili olduğunu göstermektedir. **Transparency International'ın verileri** ise şeffaflık beyanlarının zorunlu hale getirilmesinin yolsuzluk oranlarını **%30'a** kadar düşürdüğünü kanıtlamaktadır. Bu tür somut veriler, önerilen radikal eylem tekliflerinin, yalnızca kısa vadeli değil, **uzun vadeli toplumsal dönüşüm hedeflerine** de ulaşabileceğini ortaya koymaktadır.

Radikal eylem teklifleri, bireylerin temel haklarına saygı duyan, şeffaf ve kapsayıcı bir yönetim anlayışını güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu tekliflerin uygulanması yalnızca toplumsal sorunları çözmekle sınırlı kalmayacak aynı zamanda barış, adalet ve güçlü kurumlar inşa etme yolunda sürdürülebilir ve kalıcı bir temel oluşturacaktır. Toplumların karşı karşıya olduğu karmaşık sorunlar göz önüne alındığında bu eylem planlarının uygulanması **hem ulusal hem de uluslararası** ölçekte toplumsal refahı artıracak kritik bir adım olarak değerlendirilmektedir.

1. Zorunlu Aile İçi Eğitim ve Rehabilitasyon Programları

TÜİK verilerine göre, Türkiye'de kadına yönelik şiddet vakalarının büyük bir kısmı aile içi sorunlardan kaynaklanmaktadır. Aile temelli eğitimlerin şiddeti %25'e kadar azaltılabileceği öngörülmektedir (OECD, 2019). Evlilik öncesi ve sonrasında aile içi eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi ve şiddet geçmişi olan bireyler için rehabilitasyon süreçlerinin zorunlu olarak uygulanması gerekmektedir.

2. Kimlik Takip ve Koruma Sistemlerinin Zorunlu Hale Getirilmesi

UNICEF'e göre her yıl dünya genelinde 1 milyona yakın çocuk insan ticareti mağduru olmaktadır. Türkiye gibi transit ülkelerde bu tür riskler daha da yüksektir. Uluslararası anlaşmalarla tüm çocuklar için dijital kimlik takip sistemlerinin zorunlu hale getirilmesi, kayıp çocuk vakalarını anında yetkililere bildirecek sistemlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

3. Uluslararası İstismar Karşıtı Güvenlik Ekipleri Oluşturulması

Çocuk istismarını önlemeye yönelik sınır ötesi güvenlik ekiplerinin daha hızlı müdahale sağladığı raporlanmıştır (Interpol, 2018). Özellikle insan ticaretine karşı sınır bölgelerinde uluslararası güvenlik birimleri kurulması ve ülkelerle iş birliğinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

4. Zorunlu Bağımsız Denetim Mekanizmaları Oluşturulması

Hukukun üstünlüğü endeksinde yüksek skor alan ülkelerde bağımsız denetim mekanizmalarının varlığı belirgin bir etkidir (World Justice Project, 2020). Bağımsız yargı denetimlerinin zorunlu hale getirilmesi ve yargı sürecindeki şeffaflığın artırılması amacıyla tüm kararların ve mahkeme verilerinin topluma açık bir platformda yayınlanması gerekmektedir.

5. Yoksul Bireyler İçin Zorunlu Ücretsiz Hukuk Hizmeti

Sosyoekonomik açıdan dezavantajlı bireylerin adalete erişiminin güçlendirilmesinin suç oranlarını önemli düzeyde azalttığı belirtilmiştir (American Economic Journal, 2015). Düşük gelirli vatandaşlara zorunlu ve ücretsiz hukuk desteği verilmesi, her belediyede bu kişilere özel hukuk danışmanlığı sunan merkezlerin kurulması gerekmektedir.

6. Kamu Görevlileri İçin Zorunlu Şeffaflık Beyanı

Şeffaflık beyanlarının zorunlu hale getirildiği ülkelerde yolsuzluk oranlarında düşüş gözlemlenmiştir (Transparency International, 2021). Tüm kamu görevlilerinin yıllık mal varlığı beyanı yapmasının zorunlu hale getirilmesi ve bu bilgilerin halka açık bir platformda paylaşılması gerekmektedir.

7. Dijital Hesap Verme Sistemi Oluşturulması

Dijital platformlar aracılığıyla hesap verme sürecinin iyileştirilmesi, OECD raporuna göre kamu güvenini artırmıştır (OECD, 2020). Kamu kurumlarının harcamaları, proje süreçleri ve mali tablolarının sürekli olarak güncellenen dijital bir platformda yayınlanması gerekmektedir.

8. Anonim İhbar Hatlarının Zorunlu Hale Getirilmesi ve Ödüllendirme Sistemi

Anonim ihbar hatları ile desteklenen yolsuzlukla mücadele sistemlerinin daha etkili olduğu görülmektedir (Transparency International, 2020). Yolsuzluk ve rüşvet olaylarının anonim olarak ihbar edilebileceği bir telefon ve çevrim içi ihbar hattının olması, ihbarda bulunan kişilere teşvik ödülleri verilmesi gerekmektedir.

9. Kamu İhalelerinde Tam Şeffaflık ve Şeffaf İhale Platformu

Şeffaf ihale süreçleri, yolsuzluk oranlarını ciddi bir oranda azaltmaktadır (World Bank, 2019). Tüm kamu ihalelerinin dijital ortamda açık bir şekilde yapılması, ihaleye başvuran tüm tarafların ve sonuçlarının halka açık bir platformda paylaşılması gerekmektedir.

10. Meclis ve Yerel Yönetimlerde Kota Uygulaması

Kapsayıcı yönetim yapılarının uygulandığı ülkelerde toplumsal memnuniyet daha yüksektir (UN Women, 2020). Meclis, yerel yönetimler ve kamu kuruluşlarında dezavantajlı gruplara (kadınlar, engelliler ve gençler) kota uygulanması ve karar süreçlerine katılımlarının zorunlu hale getirilmesi gerekmektedir.

11. Kırsal Bölgelere Mobil Kamu Hizmeti Birimleri Gönderilmesi

Dünya Bankası verilerine göre, kırsal alanlarda mobil kamu hizmetleri birimleri toplumla kamu arasında güveni artırmaktadır (World Bank, 2020). Kırsal bölgelerde eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin mobil kamu birimleri aracılığıyla sağlanması, vatandaşların kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırarak eşitliği artıracaktır.

12. Kamu Hizmeti Performansını Artıracak Zorunlu Denetim Programları

Bağımsız denetimlerin zorunlu hale getirilmesi, kamu hizmeti kalitesini önemli düzeyde artırmaktadır (OECD, 2021). Sağlık, eğitim ve sosyal hizmet kurumlarının performans değerlendirmeleri için bağımsız bir denetim mekanizması oluşturulması ve her yıl düzenli olarak denetim yapılması gerekmektedir.

Radikal eylem teklifleri, çalıştayda dile getirilen sorunların köklü çözümlerle ele alınmasını sağlayacak adımları içermektedir. Türkiye ve dünyadaki somut verilerle desteklenen bu teklifler, toplumda şeffaf, hesap verebilir ve güçlü bir yönetim yapısının kurulmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1. American Economic Journal. (2015). Socioeconomic disparities in legal access and justice. <https://www.aeaweb.org/journals/aer>
2. American Economic Journal. (2015). The impact of legal assistance on reducing crimerates. <https://www.aeaweb.org/journals/aej-policy>
3. Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). The effects of media violence on society. *Science*, 295(5564), 2377–2379. <https://www.sciencemag.org/>
4. European Commission. (2019). Digital identity frameworks for migration governance. <https://ec.europa.eu/>
5. European Journal of Social Sciences. (2019). Empowering marginalized communitiesthrough inclusive governance. <https://ejss.org/>
6. Interpol. (2018). Cross-border security initiatives against child exploitation. <https://www.interpol.int/>
7. Interpol. (2018). Human trafficking: Fighting exploitation. <https://www.interpol.int/>
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). Education at a glance: OECD indicators. <https://www.oecd.org/>
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2021). Monitoring andevaluating public services. <https://www.oecd.org/>
10. Transparency International. (2021). Corruption Perceptions Index. <https://www.transparency.org/>
11. Transparency International. (2021). Global corruption report: Impact of transparencydeclarations. <https://www.transparency.org/>
12. Türkiye İstatistik Kurumu. (2022). Kadına yönelik şiddet istatistikleri. <https://www.tuik.gov.tr/>
13. UN Women. (2020). Women in politics: Promoting inclusivity. <https://www.unwomen.org/>
14. United Nations Children's Fund. (2020). Ending child labour, forced labour and humantrafficking in global supply chains. <https://www.unicef.org/>
15. United Nations High Commissioner for Refugees. (2020). Global trends in forceddisplacement. <https://www.unhcr.org/>
16. United Nations. (2018). Human rights and monitoring frameworks. <https://www.un.org/>
17. World Bank. (2019). Transparent and inclusive procurement systems. <https://www.worldbank.org/>
18. World Bank. (2020). Bringing services to remote areas: Mobile public service units. <https://www.worldbank.org/>
19. World Justice Project. (2020). Rule of law index. <https://worldjusticeproject.org/>
20. World Health Organization. (2021). Violence prevention. <https://www.who.int/>

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

DÜŞÜNCE
Academiası